

Narzędzia do pracy podczas zajęć korekcyjno- kompensacyjnych wg teorii D.Backera

mgr Beata Dżugan

nauczyciel wspomagający, terapeuta pedagogiczny

Szkoła Podstawowa nr 6 w Rumi

Data: 10.03. 2020

I. Koncepcja zaburzeń dyslektycznych według teorii Dirka Bakker

1. Typy i terapia

Ciekawą i niezwykle popularną w latach 90 XX wieku koncepcję zaburzeń dyslektycznych zaproponował D. Bakker (M. Bogdanowicz, G. Krasowicz-Kupis, 1995, 1997). Bakker na podstawie przeprowadzonych badań empirycznych stwierdził, że dziecko w okresie wczesnej nauki czytania świadomie przetwarza wizualno-percepcyjne cechy tekstu takie jak kształt, ilość liter oraz ich kolejność w przedstawionej sekwencji i nadaje mu fonologiczną postać. Do tej pracy angażuje prawą półkulę mózgu. Czytanie jest wolne, dokładne i wymaga dużej koncentracji, a czasem powtórzeń, aby utrwalić treść w pamięci. Dlatego mówi się o dominacji prawej półkuli w procesie czytania. Następnym etapem jest stopniowe przejmowanie dominacji przez lewą półkulę mózgu. Odbywa się ono miarę kształtowania się automatycznej, nieświadomej, percepcyjnej analizy widzianych bodźców przez dziecko. Lewa półkula umożliwia płynniejsze czytanie. Dziecko lepiej rozumie sekwencje wyrazów i zdań, dokładniej pamięta treść. Przesunięcie dominacji z prawej do lewej półkuli mózgu u dzieci nie przejawiających zaburzeń w czytaniu następuje między 8 a 9 rokiem życia. D. Bakker w swojej teorii wyróżnił dwa typy dysleksji:

- **dysleksję typu P**, czyli **percepcyjną**, objawiającą się wolnym, dokładnym czytaniem poprzez głoskowanie lub sylabizowanie z małą liczbą popełnianych błędów.
- **dysleksję typu L**, czyli **lingwistyczną**, rozpoznawaną już we wstępnym okresie nauki czytania, cechującą się szybkim, niedokładnym czytaniem, z dużą ilością popełnianych błędów.

Dyslektycy typu P mają według D. Bakker nadmiernie rozwiniętą prawą półkulę, zwaną także percepcyjną, która jest za bardzo zaangażowana w proces czytania, a gorzej – lewą półkulę. Koncentrują się oni przede wszystkim na formie wizualnej czytanego tekstu. Natomiast dyslektycy typu L od początku w procesie czytania uruchamiają lewą półkulę, zwaną także językową, lingwistyczną, z tego też względu ich czytanie jest bardziej oparte na doświadczeniu językowym, a nie na wyglądzie tekstu. Typ P wyróżnia się więc w przypadku, gdy dziecko „czyta prawą półkulą” w sytuacji, gdy w procesie czytania powinna już zacząć dominować aktywność lewej półkuli u starszych uczniów (M. Bogdanowicz, 1994). Typ L stwierdza się w przypadku, gdy dziecko czyta lewą półkulą, podczas, gdy jako początkujący uczeń znajduje się na elementarnym etapie czytania, czyli dekodowania, który wymaga dominacji prawej półkuli (M. Bogdanowicz, 1994, s.53).

D. Bakker, jak podaje M. Bogdanowicz, zwraca uwagę na relację między półkulą mózgową, a polem widzenia i ręką (ruchy kończyn), które – jak przypominają, działają na zasadzie przeciwstawności. W dużym uproszczeniu można powiedzieć, że lewa półkula odpowiada za ruchy prawej strony ciała (w tym prawego oka) oraz wzrokowy odbiór bodźców z prawej części pola widzenia.

Wymienione typy dysleksji wiążą się z określonymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, każda z nich wymaga zastosowania innych metod terapeutycznych. W przypadku dysleksji typu P wskazane jest, zdaniem autora tej koncepcji, zastosowanie tzw. terapii typu HSS, natomiast w przypadku zaburzeń typu L stosuje się terapię typu HAS. Wyłącznie poprzez stymulowanie obu półkul mózgowych jesteśmy w stanie osiągnąć integrację niezbędną w procesie czytania i pisania.

2. Diagnozowanie dysleksji typu P i L oraz trudności uczniów

Zdiagnozować dysleksję u dziecka może specjalista - psycholog i pedagog, pracujący w poradni psychologiczno-pedagogicznej. Dziecko otrzymuje opinię, w której określony zostaje rodzaj dysfunkcji. Natomiast nauczyciel terapeuty pracujący na co dzień z uczniem dyslektycznym opierając się na koncepcji D. Bakker, może dokonać zróżnicowania typu dysleksji - określając trudności oraz błędy popełniane przez ucznia. Posługując się diagnozą oraz obserwacją z pracy z uczniem nauczyciel terapeuty może określić rodzaje ćwiczeń, które są niezbędne dla stymulacji obu półkul mózgowych. Podejmowane ćwiczenia mają na celu zniwelowanie zdiagnozowanego zaburzenia. Pozytywnie wpłyną na umiejętność uczenia się i być może w przyszłości pozwolą uczniowi osiągnąć zadowolenie z własnych wyników edukacyjnych.

Tabela nr 1: Podstawy różnicowania między dysleksją typu P i L

Przedmiot oceny	Typ L	Typ P
Tempo czytania	szybkie	wolne
Dokładność	niedokładne	dokładne
Rodzaje błędów	substancjonalne (fonemowe, literowe, dźwiękowe: opuszczanie, przestawianie, zniekształcanie, dodawanie liter)	czasowe (zaburzenie płynności czytania, pauzy pomiędzy sylabami, powtórzenia liter)
Ucho dominujące	prawe	lewe
Terapia i jej cele	HAS - uaktywnienie prawej półkuli - wskazane zadania wzrokowe - bezpośrednia stymulacja: lewego pola widzenia, lewej ręki, lewego ucha	HSS – uaktywnienie lewej półkuli - wskazane zadania językowe - bezpośrednia stymulacja: prawego pola widzenia, prawej ręki, prawego ucha

Źródło: M. Pietniun, Gdynia 2011 (maszynopis u autora).

Trudności jakie mogą wystąpić u uczniów z dysleksją w nauce poszczególnych przedmiotów stają się przyczyną frustracji oraz niechęci do zdobywania i pogłębiania wiedzy z danego zakresu. Często stają się one przyczyną niepowodzeń edukacyjnych. Oto przykłady trudności na jakie mogą napotkać uczniowie dyslektyczni w nauce w starszym wieku szkolnym (R. Czabaj, M. Dargiewicz, J. Studnicka, 2004).

Język polski:

- mylenie liter,
- opuszczanie liter w wyrazach bądź zmiana ich kolejności,
- wolne lub zbyt szybkie i niedokładne tempo czytania,
- brak rozumienia czytanych tekstów,
- trudności z nauką wierszy i fragmentów tekstów,
- gubienie wątku,
- opuszczanie wyrazów, fragmentów zdań.

Historia:

- trudności z zapamiętywaniem i odczytywaniem dat,
- problemy z analizowaniem i czytaniem map i wykresów,
- trudności ze zrozumieniem dłuższego tekstu,
- utrudnione czytanie tekstów źródłowych, szczególnie napisanych nietypową czcionką.

Matematyka:

- problemy z rozwiązywaniem zadań tekstowych – słabe rozumienie czytanych treści,
- trudności w liczeniu w pamięci,
- niemożność opanowania pamięciowego tabliczki mnożenia,
- trudność z zapamiętywaniem definicji matematycznych,
- mylenie znaków i pojęć,
- trudności w odczytywaniu informacji ze schematów, wykresów i diagramów.

Geografia:

- trudności w posługiwaniu się mapą i skalą,
- trudności w określaniu kierunków geograficznych i ich mylenie,
- problem z posługiwaniem się kompasem bądź busolą,
- mylenie nazw geograficznych, szczególnie tych podobnie brzmiących.

Fizyka:

- trudności z nauczeniem się na pamięć definicji i wzorów,
- kłopoty w rozwiązywaniu zadań z treścią,
- problemy z odczytywaniem jednostek, indeksów, wykresów, schematów i diagramów.

Chemia:

- mylenie pojęć,
- trudności w zapamiętywaniu symboli, wzorów reakcji chemicznych,
- mylenie indeksów górnych i dolnych,
- trudność z odczytaniem i zrozumieniem wzorów strukturalnych.

Sztuka:

- zaburzona percepcja słuchowa utrudnia zapamiętanie i powtórzenie melodii, różnicowania dźwięków gamy oraz odtwarzania struktur rytmicznych.

Wyżej wymienione problemy rzucają cień na owocne przyswajanie wiedzy, a także na sukcesy w nauce, dlatego niezmiernie ważne jest, aby w walce z dysleksją zastosować odpowiednie metody terapeutyczne.

Przykładowe metody terapeutyczne przedstawione przez D. Bakker.

Terapia typu HAS – zastosowanie w dysleksji typu L

- Czytanie tekstów złożonych percepcyjnie (niezwykły lub złożony druk, zastosowanie koloru, ilustracji, mało znane wyrazy).
- Uzupełnianie luk w tekście.
- Tworzenie wyrazów przez porządkowanie liter według określonej cechy (np. od najmniejszej do największej).
- Odczytywanie wyrazów z liter o określonych cechach graficznych ukrytych wśród innych liter.
- Układanie zdań z rozsypanek wyrazowych.
- Segregowanie wyrazów ze względu na ich znaczenie.
- Tworzenie wyrazów z rozsypanek literowych, sylabowych. Różnych pod względem graficznym.
- Plantaninki- „po nitce do kłębka”.

Terapia typu HSS – zastosowanie w dysleksji typu P

- Czytanie tekstów pisanych typową czcionką, unikanie koloru, ilustracji.
- Tworzenie i rozpoznawanie rymów.
- Odrzucanie wyrazów nie pasujących do pozostałych.
- Używanie wyrazów w odpowiednie niej formie gramatycznej.
- Tworzenie wyrazów z rozsypanek literowych, sylabowych.
- Uzupełnianie luk w tekście na podstawie przeczytanego tekstu.
- Odszukiwanie liter na ilustracji lub w tekście.
- Zagadki.

D. Bakker wymienia także techniki stymulacji półkulowej, które polegają na szybkim wyświetlaniu wyrazów do czytania w prawym albo lewym polu widzenia. Bodźce te od strony prawej części pola widzenia aktywizują lewą półkulę mózgową do czytania co, jak już wcześniej przedstawiliśmy, jest celem terapii dysleksji typu P. Prezentowanie zaś wyrazów w lewej części pola widzenia aktywizuje prawą półkulę mózgu i jest to cel terapii dysleksji typu L (M. Bogdanowicz, G. Krasowicz-Kupis, 1997).

II. Przykładowe zestawy ćwiczeń wykorzystywane w terapii zaburzeń typu l i p dostosowane dla starszych uczniów sp.

Prezentowane w tym miejscu teksty i ćwiczenia mają pomóc nam w prowadzeniu zajęć z uczniami mającymi trudności w czytaniu. Skonstruowane przez nas ćwiczenia mają angażować różne funkcje poznawcze i uaktywniać obie półkule mózgu. Czasami zdarzają się uczniowie, którzy w wyniku różnego rodzaju przeżytych chorób i ich konsekwencji charakteryzują się nieharmonijnym rozwojem. Dlatego nie zawsze jesteśmy w stanie stwierdzić w sposób jednoznaczny, z jakim typem dysleksji u dziecka mamy do czynienia. Wykonując proponowane przez nas ćwiczenia, albo doskonalimy półkulę dominującą, albo uaktywniamy półkulę słabszą. W ten sposób osiągamy zakładany przez nas cel – aktywizujemy obie półkule mózgowe, co w sposób adekwatny wpływa na poprawę techniki czytania oraz na stopień rozumienia czytanego tekstu. Jednocześnie pozytywnie oddziałuje na odniesienie sukcesu edukacyjnego przez ucznia.

Oczywiście zachęcamy także do edytowania zaproponowanych ćwiczeń, ich dostosowywania do możliwości uczniów, gdyż są one tylko propozycją. Zaproponowane przez nas ćwiczenia i użyte w nich teksty nie tylko poprawiają funkcjonowanie obu półkul mózgowych, ale także są w korelacji z treściami przedmiotów szkolnych, więc poszerzają lub utrwalają wiedzę szkolną.

A. Przykładowe ćwiczenia w terapii HAS — zaburzenia lingwistyczne

Ćwiczenie 1

Dopasuj wyrazy z ramki do odpowiedniego wzoru.

aglomeracja, demografia, emigracja, imigracja,
pogłowie, transport, import, urbanizacja,

u _ _ a _ i _ a _ _ a

_ o _ _ o _ i e

a _ _ o _ e _ a _ _ a

i _ _ o _ _

_ _ a _ _ _ o _ _

e _ i _ _ a _ _ a

_ e _ o _ _ a _ i a

i _ i _ _ a _ _ a

Dopasuj terminy z powyższej tabeli do odpowiedniego wyjaśnienia.

..... **sprawadzanie towarów i usług z zagranicy.**

..... napływ ludzi na dane terytorium.

..... PROCES ROZWOJU MIASTA OBEJMUJĄCY WZROST LICZBY LUDNOŚCI MIEJSKIEJ, POWSTAWANIE NOWYCH MIAST OAZ POWIĘKSZANIE OBSZARÓW ISTNIEJĄCYCH OŚRODKÓW MIEJSKICH.

.... ogólna liczba zwierząt, zazwyczaj jednego gatunku, występujących na określonym terenie.

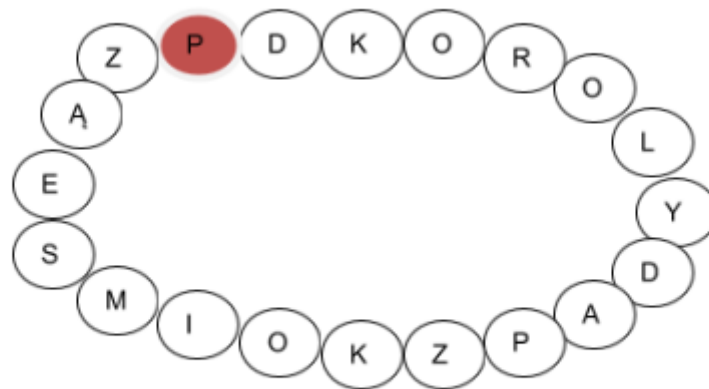
..... dział komunikacji obejmujący przewóz towarów i osób za pomocą środków lokomocji. W zależności od środka lokomocji oraz środowiska, w którym się on przemieszcza, wyróżnia się transport: samochodowy, kolejowy, morski, wodny śródlądowy, lotniczy, przesyłowy.

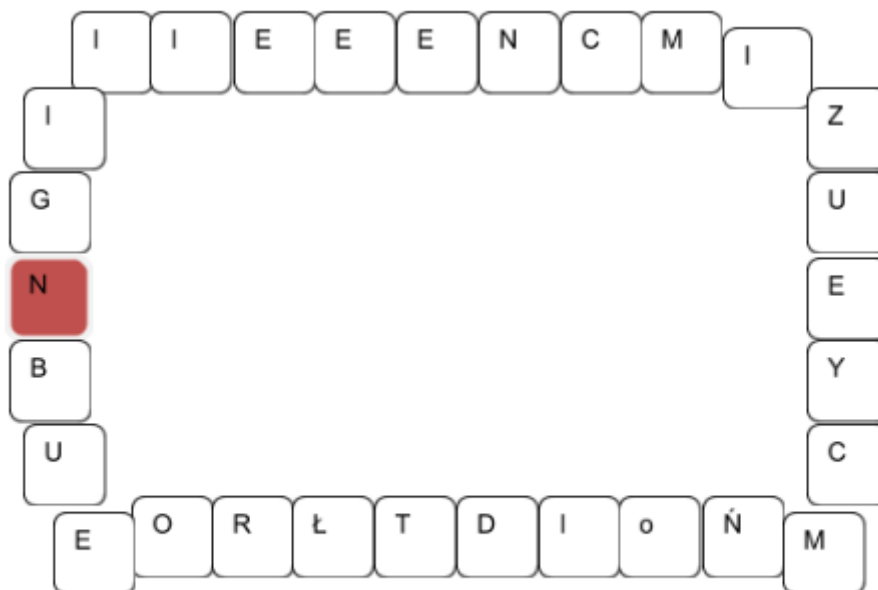
..... zespół miejski, który tworzy jedno duże, wyraźnie dominujące miasto wraz z otaczającymi je mniejszymi miejscowościami.

..... nauka zajmująca się badaniami ludności określonego terytorium, m.in. pod względem jej liczebności, struktury wieku i płci oraz stanu cywilnego, na podstawie danych statystycznych.

Ćwiczenie 2

Rozpoczynając od czerwonego pola przeskakuj co 3 i ułóż hasło. Wyrazy w hasle rozdziel pionowymi kreskami.

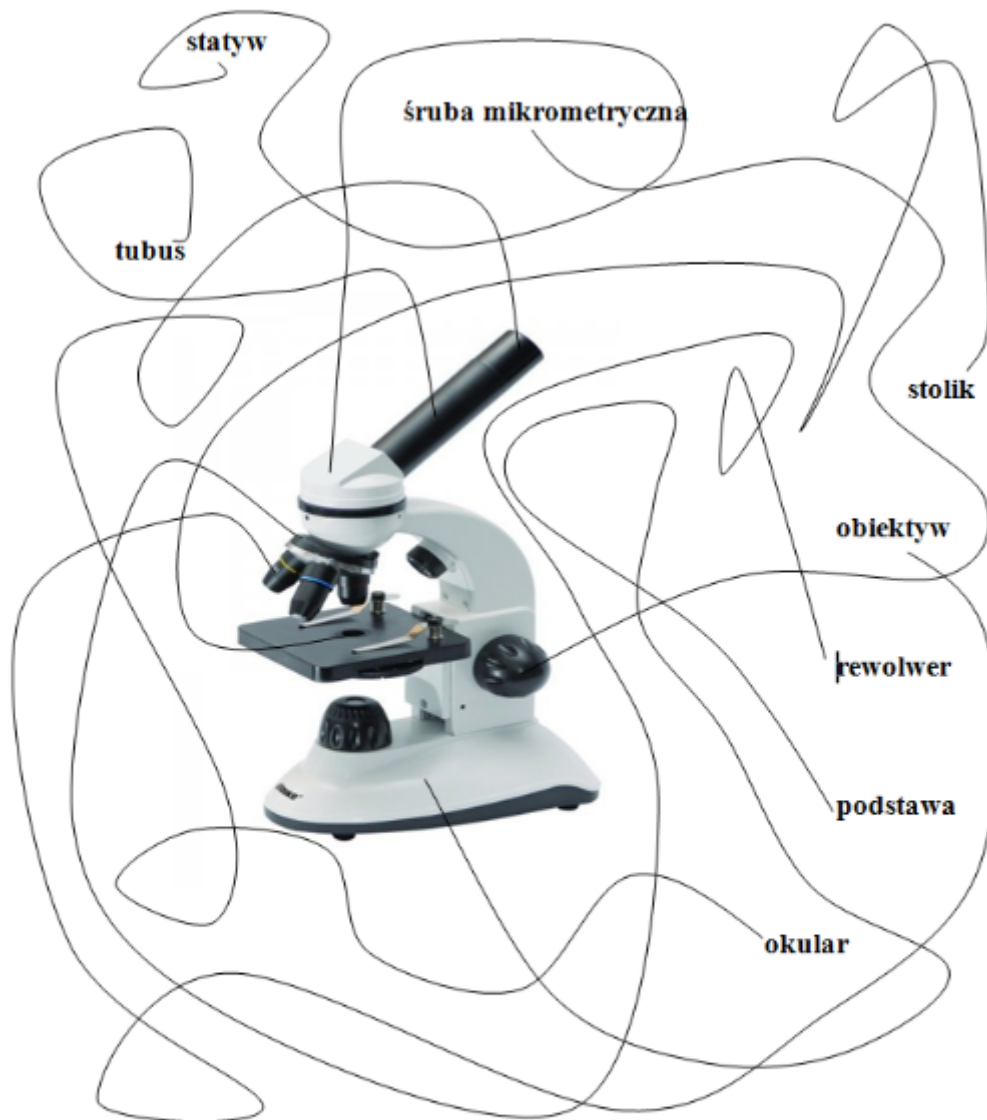

Ćwiczenie 3

Odszukaj: a) poszczególne nazwy elementów mikroskopu, b) flagi poszczególnych państw. Zapisz nazwy poniżej dzieląc je na sylaby.

a)

b)

Brazylia

Egipt

Chiny

RPA

Indie

USA

Australia

.....

.....

Ćwiczenie 4

Odczytaj sentencje i zapisz je prawidłowo poniżej.

PrawdziwaprzyjaźńdojrzewapowoliArystoteles

.....

WędrowkajednążyciejestczłowiekaEdwardStachura

.....

Ktoniesłuchabrata
bataKtoniesłuch
bataKtoniesłuch
bataKtoniesłuch

.....

Ćwiczenie 5

Połącz linią kraj z odpowiednim kontynentem. Pamiętaj linie nie mogą się przecinać.

1. BRAZYLIA

2. EGİPT

3. CHINY

4. RPA

5. INDIE

6. USA

7. AUSTRALIA

I. EUROPA

II. AUSTRALIA

III. AMERYKA POŁUDNIOWA

IV. AFRYKA

V. AMERYKA PÓŁNOCNA

VI. AZJA

VII. ANTARKTYDA

Podpowiedź: *Jeżeli nie jesteś pewien czy dobrze wykonałeś zadanie sprawdź je według następującego kodu: cyfra arabska oznacza kraj, a cyfra rzymska kontynent. 1+III, 2+IV i VI, 3+VI, 4+IV, 5+VI, 6+ V, 7+II*

Przeczytaj i uzupełnij tekst (skorzystaj z ćwiczenia powyżej).

Egipt to państwo leżące na dwóch kontynentach: w
i..... Jego stolica to Kair. W leży także RPA,
którego stolicą jest Pretoria. Państwo to oblewają wody dwóch Oceanów: Atlantyckiego i
Indyjskiego.

Największa potęga gospodarcza świata – USA- znajduje się w
.....Jego stolicą jest Waszyngton.

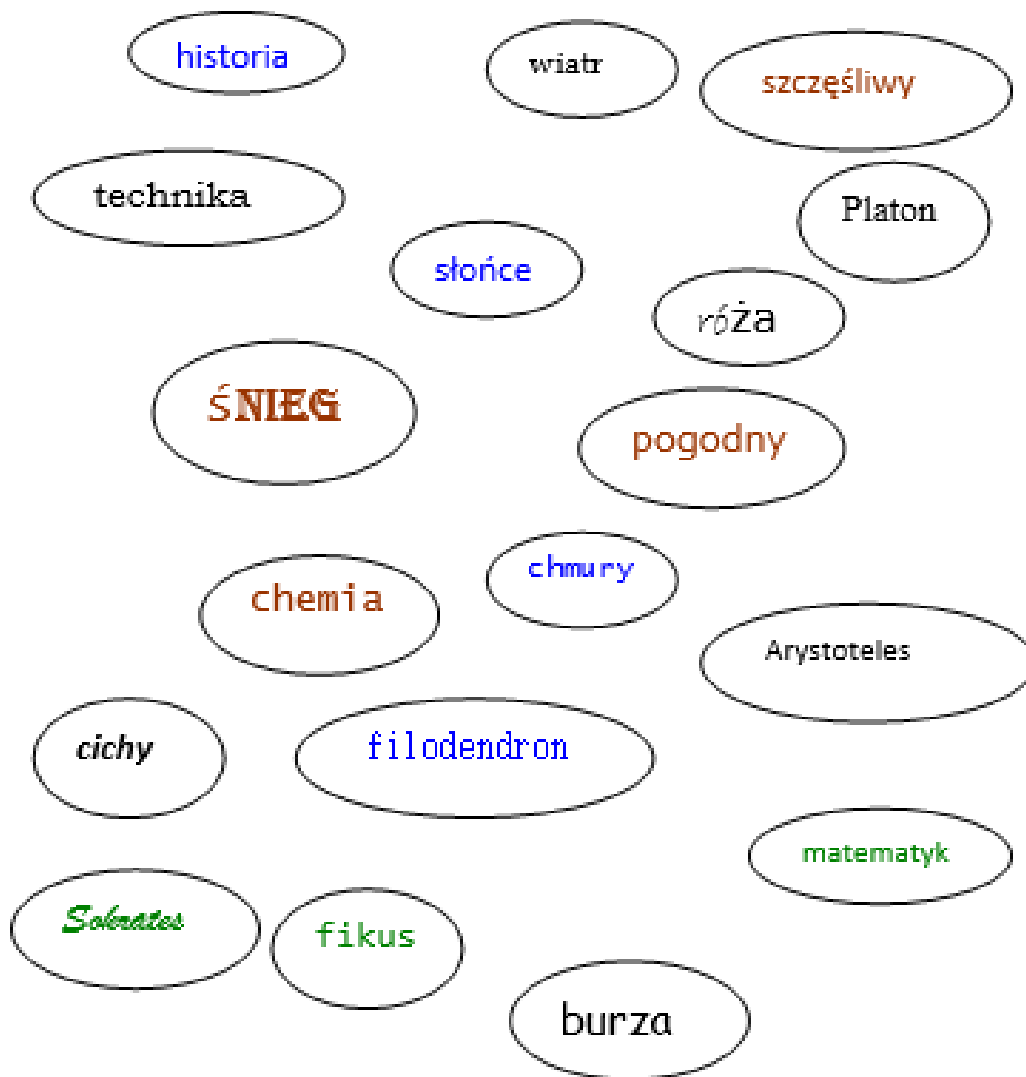
W Ameryce Południowej zaś leży określana mianem:
„zielone płuca świata”. Taką nazwę kraj ten zawdzięcza Amazonii, ogromnemu
obszarowi, który porastają wilgotne lasy równikowe. Wielkim problemem tego kraju jest
przeludnienie miast, które prowadzi do rozrastania się faweli (dzielnic nędzy).

Australia- kontynent i jednocześnie jego największe państwo. Na jej obszarze
występuje wiele endemitów, czyli gatunków roślin i zwierząt niespotykanych w
naturalnych warunkach na innych kontynentach. Wśród zwierząt są to np.: kangury,
dziobaki, czy misie koala. Endemity roślinne to np. eukaliptusy- jedyne pożywienie
„śpiących misiów”. Rdzennymi mieszkańcami Australii są Aborygeni.

Azja często nazywana jest lądem kontrastów. Na tym kontynencie leżą
.....- najludniejszy kraj świata. Stolicą tego kraju jest Pekin. Innym
państwem jest Japonia zwana pięknie Krajem Wschodzącego Słońca lub
Krajem Kwitnącej Wiśni. Niestety, jest to kraj licznych klęsk żywiołowych. Często są tam
trzęsienia ziemi, tsunami czy tajfuny.

Ćwiczenie 6

Wyrazy o podobnym znaczeniu połącz w zbiory. Postaraj się nazwać kategorie według, których dokonałeś podziału. Nazwę kategorii oraz zawarte w nim elementy wypisz pod zadaniem.

Ćwiczenie 7

Z podanych wyrazów ułóż związek frazeologiczny.

plan, na, się, wysunąć, pierwszy

.....

wejrzenia, zakochać, od, się pierwszego

.....

w , powiedzieć, dwóch, słowach, coś

.....

niebie, siódmym, w, być

.....

spusty, coś, zamknąć, na, cztery

.....

języki, wziąć, na, kogoś

.....

dwóch, nie, zdań, ma

.....

kisielu, woda, po, dziesiąta

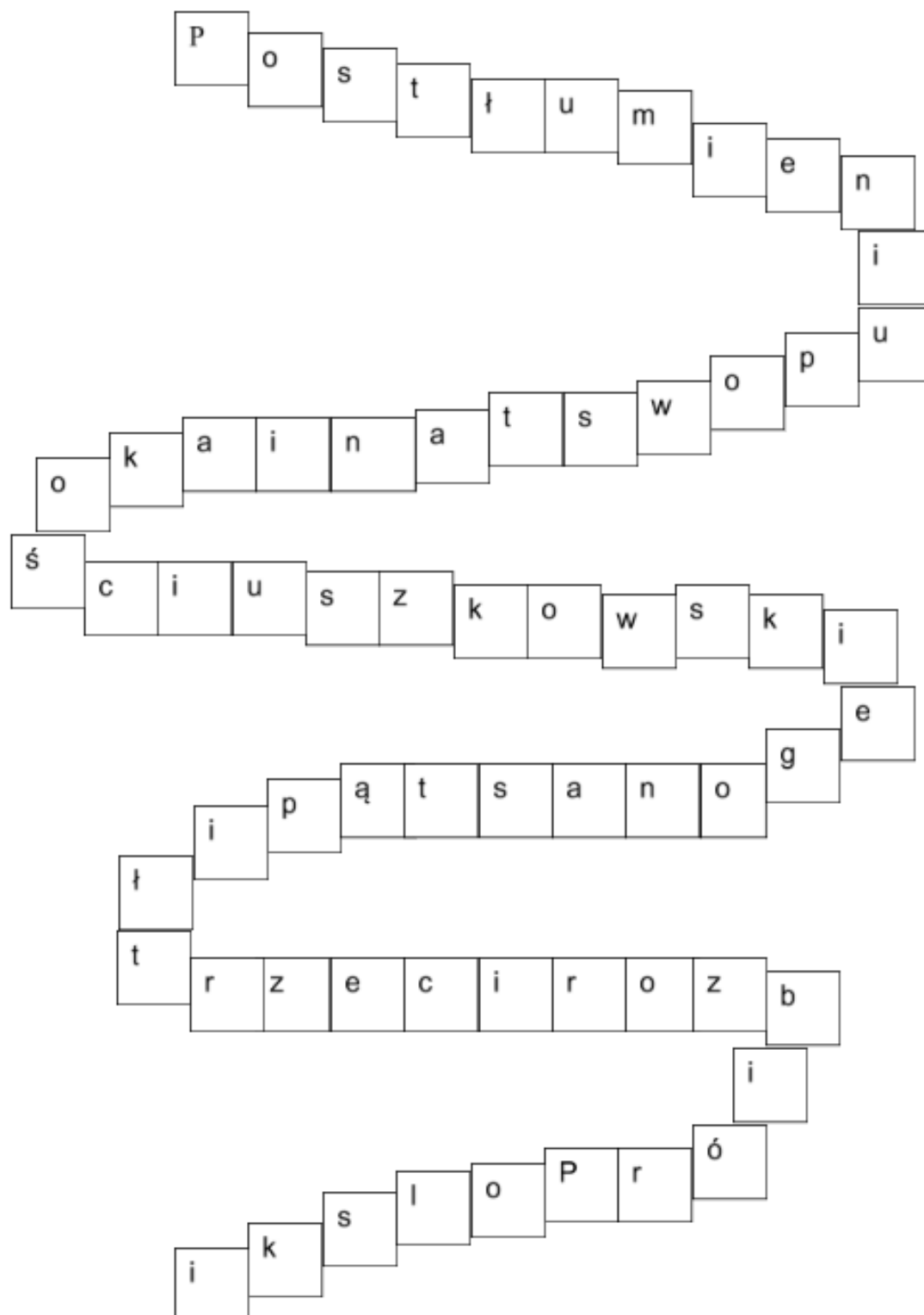
.....

oczy, rozmawiać, cztery, w

.....

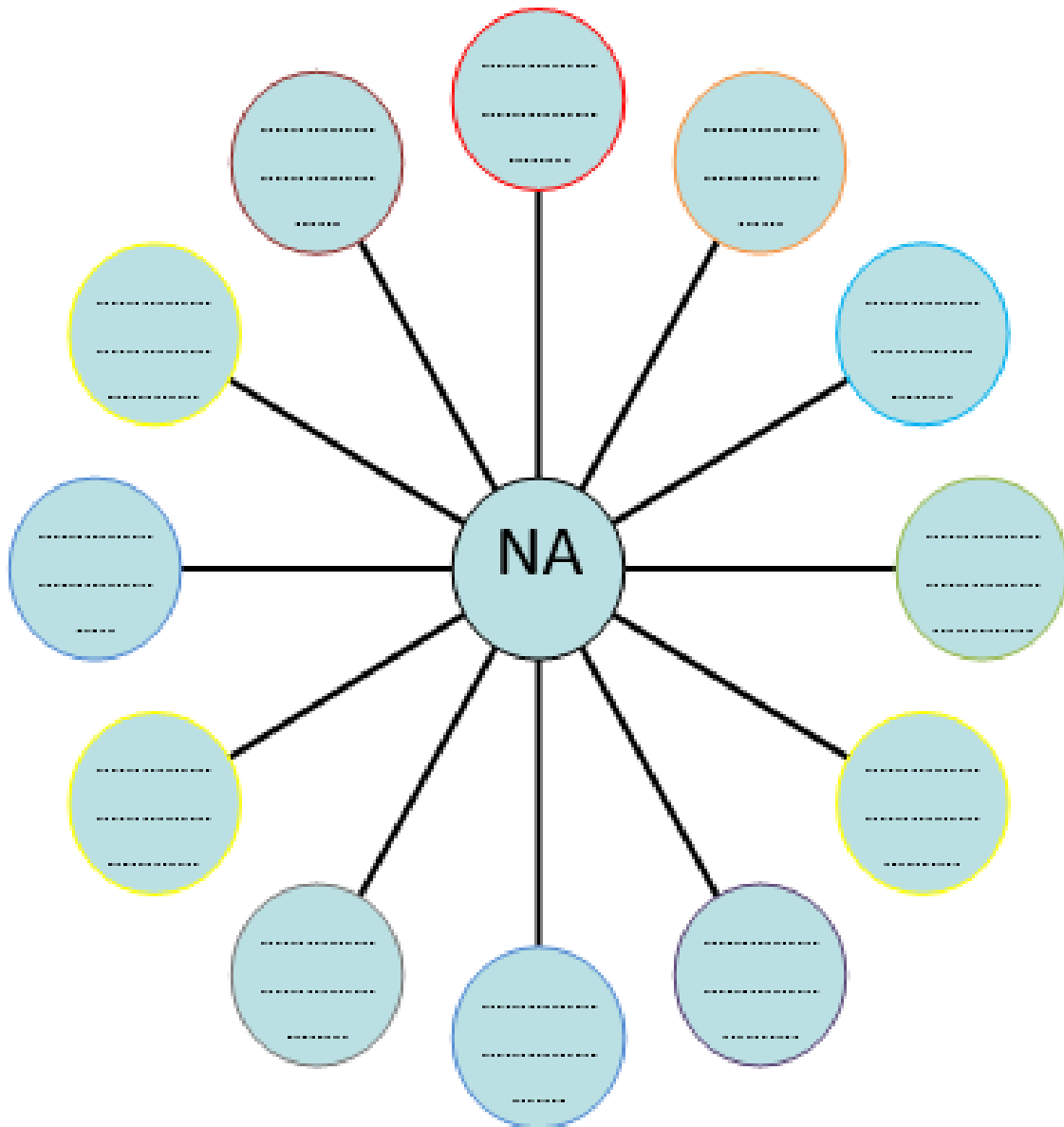
Ćwiczenie 8

Podany ciąg liter podziel na wyrazy. Przeczytaj głośno zdanie jakie powstało.

Ćwiczenie 9

Ułóż jak najwięcej wyrazów, które zawierają sylabę „na”. Brakującą część wyrazu wpisz w puste pole, a następnie odczytaj je nagłos.

Ćwiczenie 10

Uzupełnij diagram. Z rozsypanki sylabowej ulóż wyrazy, które określają cechy człowieka.

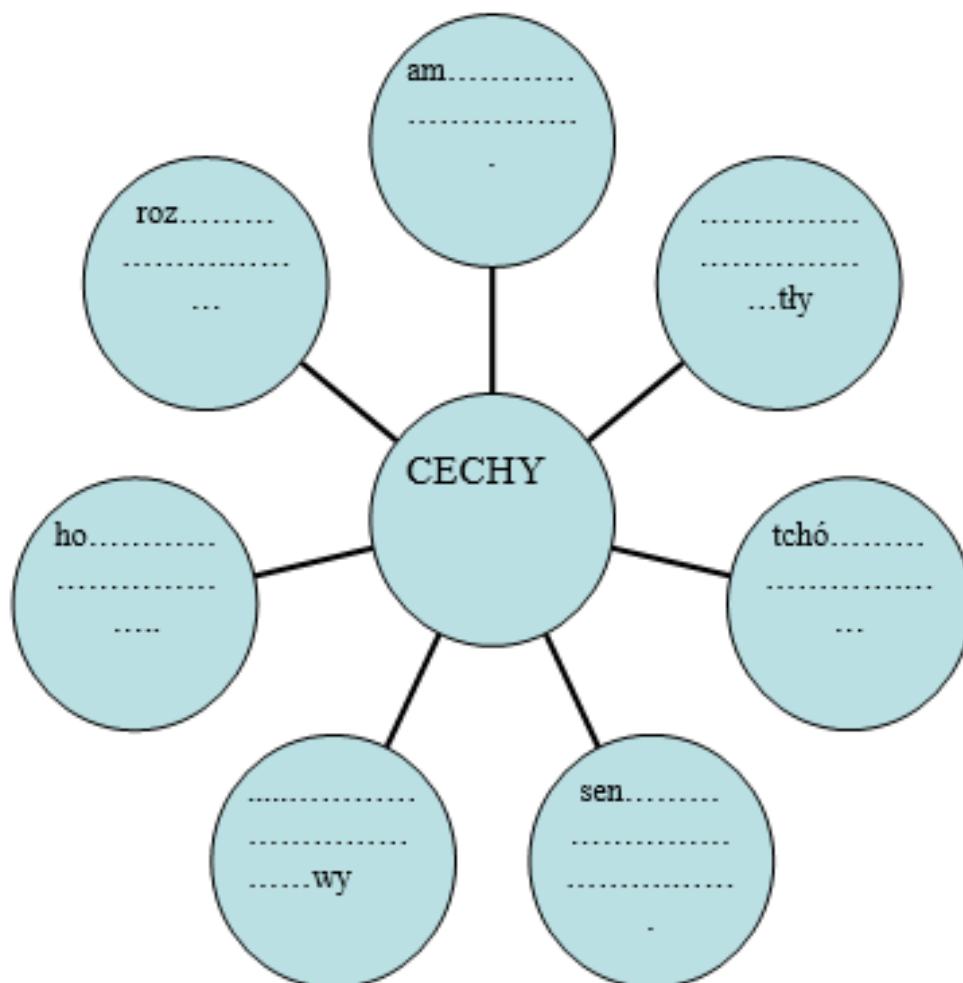
Po ~~ty~~ tli wy sen ty

ro wy Roz ~~cie~~ kli DO ~~PNY~~ rze wy

wą ta lny bly rzli są tro Tcho

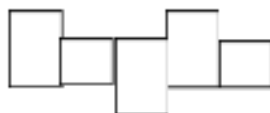
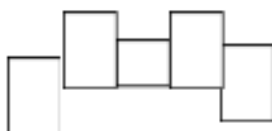
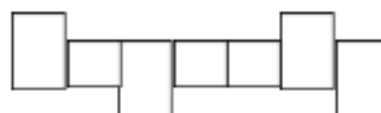
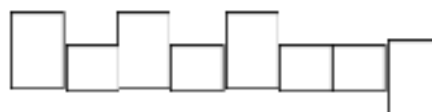
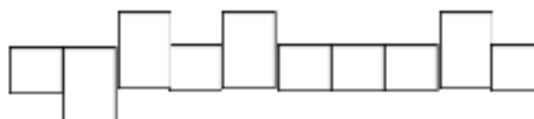
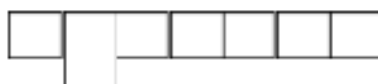
wy Ho no Roz by stry dny sko

men

Ćwiczenie 11

Połącz wyrazy z odpowiadającym mu modelem.

maki**loki****ssaki****koperty****dlugopis****ploty****figle****cygaro****wykalaczki****egzamin****bagietka****telefony**

Przykładowe ćwiczenia w terapii HSS — zaburzenia percepcyjne**Ćwiczenie 1**

Zapoznaj się z tekstem. Ułóż z pomieszanych sylab prawidłowe wyrazy (w razie trudności podpowiedzi masz w ramce poniżej tekstu). Odpowiedz na pytania do tekstu.

Egipt to państwo leżące na dwóch kontynentach: w ji-Az i ry-Af-ce. Jego stolica to Kair. W ce-Af-ry leży także RPA, którego stolicą jest Pretoria. Państwo to oblewają wody dwóch Oceanów: go-lan-tyc-kie-At i dyj- In-go-skie. Największa potęga gospodarcza świata – USA- znajduje się w ry-ce-A-me Pół-nej- noc. Jego stolicą jest Waszyngton.

W Ameryce Południowej zaś leży lia-zy-Bra określana mianem „zielone płuca świata”. Taką nazwę kraj ten zawdzięcza A-zo-ma-nii, ogromnemu obszarowi, który porastają wilgotne lasy równikowe. Wielkim problemem tego kraju jest przeludnienie miast, które prowadzi do rozrastania się fa-li-we (dzielnic nędzy).

stra-Au-lia kontynent i jednocześnie jego największe państwo. Na jej obszarze występuje wiele en-mi-de-tów, czyli gatunków roślin i zwierząt niespotykanych w naturalnych warunkach na innych kontynentach. Wśród zwierząt są to np.: kangury, dziobaki, czy misie koala. Endemity roślinne to np. eukaliptusy- jedyne pożywienie „śpiących misiów”. Rdzennymi mieszkańcami Australii są A-ge-ni-bo-ry

ja-Az często nazywana jest lądem kontrastów. Na tym kontynencie leżą ny-Chi najludniejszy kraj świata. Stolicą tego kraju jest Pekin. Innym państwem Azji jest nia-po-Ja zwana pięknie Krajem Wschodzącego Słońca lub Krajem Kwitnącej Wiśni. Niestety, jest to kraj licznych klęsk żywiołowych. Często są tam trzęsienia ziemi, tsunami czy tajfuny.

Brazylia Australia endemity Atlantyczny Aborygeni Azja Chiny Afryka
Indyjski Ameryka Północna Amazonia fawele Japonia

Pytania do tekstu:

1. **Którym krajom w powyższym tekście poświęcono więcej uwagi?**
 - a) Australia, Egipt
 - b) Brazylia, Australia
 - c) Chiny, Japonia
 - d) RPA, USA
2. **Podaj stolicę Chin.**
 - a) Waszyngton
 - b) Kair
 - c) Pretoria
 - d) Pekin
3. **Jak inaczej nazywana jest Japonia?**
 - a) Oceania
 - b) Zielone płuca świata
 - c) Kraj Wschodzącego Słońca
 - d) Największa potęga świata
4. **Co to są endemity?**
 - a) Wymarłe gatunki roślin i zwierząt
 - b) Zwierzęta i rośliny pod ochroną na danym kontynencie
 - c) Rośliny i zwierzęta niespotykane w naturalnych warunkach w innych miejscach
 - d) Zielone płuca świata
5. **Podaj przykłady endemitów Australii.**

.....

.....
6. **Co to są fawele?**
 - a) Najbogatsze dzielnice
 - b) Rdzenni mieszkańcy Australii
 - c) Wilgotne lasy równikowe
 - d) Inna nazwa „śpiących misiów”
7. **Jak nazywają się rdzenni mieszkańcy Australii?**
 - a) Metysi
 - b) Aborygeni
 - c) Indianie
8. **Co jest dużym problemem Brazylii?**
 - a) Susze i wysokie temperatury
 - b) Trzęsienia ziemi i tsunami
 - c) Powodzie i głód
 - d) Przeludnienie miast

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z tekstem, a następnie odpowiedz na pytania do tekstu.

Internet to w dzisiejszych czasach ogólnodostępne medium. Od każdego z nas zależy jednak czy stanie się on dla nas jednym z narzędzi poznawania świata i komunikowania się z innymi czy też groźną pułapką. Istnieją ciekawie opracowane strony internetowe dla nastolatków zainteresowanych różnorodną tematyką. Dzięki nim możemy też szybko i tanio porozumiewać się z ludźmi na całym świecie. Ale Internet nie jest wolny od treści, które są szkodliwe, a nawet surowo ścigane prawem, tak jak na przykład pornografia dziecięca. Internet słusznie więc bywa nazywany największym śmietnikiem współczesnego świata. Wielu młodych przekonało się o już o tym jak dramatyczne mogą być skutki błędnego z niego korzystania, czy uzależnienia się. Całodniowego, a czasem całonocnego „surfowania” po stronach www.

Wakacje to czas szczególny. Dotyczy to także korzystania z Internetu. Mamy dużo więcej wolnego czasu, natomiast rodzice mają ograniczoną możliwość przebywania razem z dziećmi. Najgorsza sytuacja ma miejsce wtedy, gdy w czasie wakacji w piękne słoneczne dni zamiast grać w piłkę niektórzy z was całe godziny spędzają przed komputerem. Oprócz rezygnacji ze zdrowego, wakacyjnego wypoczynku skutkiem takiej postawy może być popadnięcie w uzależnienie od Internetu lub gier komputerowych. Poważnym zagrożeniem jest też nawiązywanie kontaktów z nieznajomymi poprzez e-mail, portale społecznościowe, czaty itp. Nigdy nie wiemy przecież z kim tak naprawdę mamy do czynienia. Coraz częściej okazuje się, że ktoś z waszych kolegów przez wiele miesięcy, nie zdając sobie z tego sprawy, korespondował nie ze swoim rówieśnikiem, a z dorosłym, podszywającym się pod nastolatka. Osoba spotkana w Internecie przesyłająca nam wzruszające listy czy romantyczne listy, w rzeczywistości może okazać się jednostką o zaburzonej psychice. Ucieczka w wirtualny świat jest szczególnie kusząca dla tych, którzy nie cieszą się światem faktycznym a zwłaszcza dla tych, których nie cieszy przyjaźń, kontakt z drugim człowiekiem. Internet może uzależniać niemal tak mocno jak narkotyk czy alkohol. Kiedy takie uzależnienie już się pojawi, wtedy dotknięty nim nastolatek nie chce się do tego przyznać nawet przed samym sobą. Obiecuje sobie, że za chwilę wyłączy komputer, że pójdzie z rodzicami na spacer, że porozmawia z rodziną. W rzeczywistości ta chwila trwa zwykle kolejne godziny. W pewnym momencie nastolatek odcina się już zupełnie od świata zewnętrznego, nie chce chodzić do szkoły i przez kilkanaście godzin dziennie traci czas przed komputerem.

Warto, zwłaszcza w czasie wakacji, przyjąć konkretną zasadę, co do korzystania z Internetu, na przykład taką, że nie „surfujemy” dziennie dłużej niż godzinę. Można wtedy nastawić sobie budzik, by pomógł on nam kontrolować upływ czasu. Komputer

to nie jest zabawka, którą można bawić się godzinami. Nie są nią też gry komputerowe, które zwykle promują przemoc i odciągają od rzeczywistego świata. W takich grach można wielokrotnie uśmiercać tego samego człowieka. Wypaczają system moralnej oceny działania - w wielu grach wszystko można osiągnąć przemocą lub podstępem. Ponadto szybko przesuwane się obrazy na monitorze komputera mogą prowadzić do trudności nie tylko z koncentracją, ale też do agresywności i zmęczenia, jak również do poważnych trudności emocjonalnych. Gdy pojawiają się już symptomy uzależnienia, pamiętajcie, że uzależniony sam sobie nie pomoże, a dobra wola już nie wystarczy. Należy wówczas skonsultować się ze specjalistą od uzależnień. Można zacząć od rozmowy z pedagogiem szkolnym albo skorzystać z telefonu zaufania. Czasem jednak nie pozostaje już nic innego, jak tylko usunąć z mieszkania komputer albo pozbyć się internetowego łącza czy gier.

Pytania do tekstu:

1. Jak mógłbyś zatytułować przeczytany tekst?

- a) alkoholizm i inne uzależnienia
- b) uzależnienia internetowe
- c) tytoń alkohol i Internet
- d) rozwój technologii informatycznej

2. Jak bywa nazywany Internet?

- a) ogólnodostępnym narzędziem pracy
- b) dobrą zabawką
- c) największym śmietnikiem współczesnego świata
- d) deską do serfowania

3. W jakim czasie szczególnie groźny może być komputer?

- a) zimą, gdy wieczory są długie
- b) wiosną, gdy pogoda w kratkę
- c) latem, gdy są wakacje
- d) jesienią, gdy chłopa i zimno

4. Jakie zagrożenia niesie ze sobą Internet? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- a) ogólnodostępność
- b) szkodliwe treści np. pornografia
- c) dostęp do różnych dziedzin wiedzy
- d) kontakty z nieznanymi
- e) tani kontakt z przyjaciółmi

5. Kto zazwyczaj ucieka w wirtualny świat? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- a) jednostka o zaburzonej psychice
- b) osoba, która nie cieszy się światem rzeczywistym
- c) osoba samotna, która nie chce kontaktów z innymi
- d) osoba ścigana przez prawo

6. Jaka jest zależność między czasem spędzonym przed komputerem, a czasem?

- a) 2 godziny dziennie
 - b) 1 godzina w tygodniu
 - c) tylko w weekendy
 - d) kilkanaście godzin dziennie lub w nocy
- 7. Jakie negatywne skutki mogą wywołać gry komputerowe? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)**
- a) podwyższają naszą samoocenę
 - b) wywołują agresję, trudności z koncentracją
 - c) zmieniają system moralnej oceny działania
 - d) pomagają się skoncentrować
 - e) trudności emocjonalne
- 8. Do kogo możesz zwrócić się o pomoc, gdy zauważysz u siebie (u kogoś) wymienione problemy? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)**
- a) do innych grających w gry
 - b) pedagoga szkolnego
 - c) znajomych z gg lub facebook'a
 - d) telefon zaufania

Ćwiczenie 3

Uzupełnij luki wyrazowe we fragmencie tekstu o uzależnieniach internetowych. Skorzystaj z tekstu z poprzedniego ćwiczenia.

Najgorsza sytuacja ma miejsce wtedy, gdy w czasie, w piękne słoneczne dni, zamiast grać w niektórzy z was całe godziny spędzają przed..... Oprócz rezygnacji ze zdrowego, wakacyjnego skutkiem takiej postawy może być popadnięcie w uzależnienie od Internetu lub gier komputerowych. Poważnym zagrożeniem jest też nawiązywanie kontaktów zpoprzez e-mail, portale społecznościowe, czaty itp. Nigdy nie wiemy przecież z kim tak naprawdę mamy do czynienia. Coraz częściej okazuje się, że ktoś z waszych kolegów przez wiele....., nie zdając sobie z tego sprawy, nie ze swoim rówieśnikiem, a z....., podszywającym się pod Osoba spotkana w Internecie przesyłająca nam romantyczne listy, w rzeczywistości może okazać się jednostką o..... Ucieczka w wirtualny świat jest szczególnie kusząca dla tych, którzy światem faktycznym a zwłaszcza dla tych, których nie cieszy przyjaźń, kontakt z drugim..... Internet niemal tak mocno jak narkotyk czy alkohol.

komputerem	wypoczynku	miesiący	dorosłym	korrespondował
nastolatka	nie cieszą się	nieznajomymi	człowiekiem	piłkę
	zaburzonej psychice	wakacji		

Z powyższej ramki wybierz trzy wyrazy w liczbie pojedynczej oraz w liczbie mnogiej i dopisz odpowiednio liczbę mnogą lub pojedynczą.

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

Ćwiczenie 4

W poniższych wyrazach pomieszały się sylaby. Ułóż je prawidłowo a następnie wstaw do tekstu w odpowiednie miejsca i przeczytaj tekst.

NOŚ-KRWIO-NY , TNI-TEĆ-CE , ŁY-ŻY , CZY- NA- NIA SO –WA- WŁO- TE ,

.....

PRO –OD- WA- JA –DZA , CA-WRA- PO , NYM- PŁUC , WO- OB- WYM- DO

.....

PRZED - KI – SION , CE-SER , KO- RY- MO ,

.....

„Układ człowieka”

Układ ten składa się z serca i systemu rurek zwanych naczyniami krwionośnymi, w których krąży krew. to taka pompka, która zapewnia krążenie krwi. Główne naczynia krwionośne to, i

.....

Tętnice krew z serca do tkanek. Żyłami krew z tkanek do serca. Krew krąży w dwóch obiegach: obiegu małym czyli i obiegu dużym zwanym Serce ma dwie (prawą i lewą) oraz dwa (prawy i lewy). Cykl pracy serca ma III fazy:

- spoczynku
- skurczu przedsionków
- skurczu komór

Ćwiczenie 5

Dobierz z ramki po trzy wyrazy należące do tej samej rodziny.

kierować-,,
 nurkować-,,
 murować-,,
 trudny-,,
 pusty-,,
 chmura-,,
 kula-,,
 biuro-,,

biurko nurek kulkowy podmurówka pustynia bezchmurny ukierunkowany kulisty
 murarz utrudnienie biurowy pochmurny mur trudność pustelnik wynurzenie
 skulony kierowca zanurzenie kierunkowy biurokracja zatrudnić zachmurzony

Ćwiczenie 6.

Utwórz rymy do poniższych wyrazów.

zgoda-..... lot-..... tok-..... woda-
 chłód-..... herbata-..... księga-.....
 progi-..... ważka-..... banda-..... los-.....
 brawa-..... kura-..... stopa-..... kosze-.....
 suchy-..... proszek-..... pechowy-..... uparta-.....

Ćwiczenie 7

Skreśl te wyrazy, które nie rymują się.

pada - lada - laba - wada
 rata - bieda - krata - brata
 znana - grana - pełna - podana
 groty - brody - nagrody - wody
 morze - łóże - pomoże - nodze

krowy - konie - sowy - budowy

mówiły - dzieci - śmieci - polecą

troki - worki - humorki - korki

książęta - królowny - prosięta - nadęta

Ćwiczenie 8

Przeczytaj wyrazy zapisane poziomo i w każdej linijce znajdź słowo, które nie rymuje się z pozostałymi.

mrok	krok	skok	młot	kok	rok	bok	wok	lok
huk	łuk	mruk	żuk	kciuk	wnuk	drut	druk	stuk
losy	bosy	włosy	loty	kosy	głosy	trzosy	wrzosy	kłosy
zasługa	mruga	druga	maczuga	plaga	fuga	żegluga	struga	papuga
						a		
maj	kraj	daj	graj	raj	skraj	gaj	klej	łkaj
chata	lata	łata	pada	kata	mata	krata	wiata	data

Ćwiczenie 9

Odrzuć wyrazy nie pasujące do pozostałych.

wojna Chopin zwycięstwo bitwa Kościuszko
meczec wojsko Sparta wychowanie Grecja
równanie wzór figura układ niewiadoma
czas siła geometria prędkość moc
rząd premier prezydent gmina poseł
teatr kino klub opera sztuka
wybuch sól minerały kwasy pierwiastek
siatkówka koszykówka pływanie unihokej rugby

Ćwiczenie 10

Do podanych wyrazów dopisz wyrazy przeciwstawne.

klęska -	trudny -
zręczny -	dobry -
ponury -	stale -
powolny -	wada -
pozytywny -	zmęczony -

Ćwiczenie 11

Uzupełnij brakujące sylaby w wyrazach bliskoznacznych do podanych.

duży:

wiel-.....	o-.....-ny	-gan-.....-ny
ob-.....-ny	-ny	

brutalny:

cham-.....	-chal-.....	gru-.....-ski
.....-de-.....-kat-.....	ob-.....-so-.....	-stki
pros-.....-.....		

przychylny:

łas-.....-.....	-li-wy	ko-.....-tny
przy-.....-ny	-da-.....	-rot-.....-.....

Poniżej znajdziesz potrzebne do tego ćwiczenia wyrazy, niestety pomieszane.

nachalny	obszerny	ogromny	życzliwy	gigantyczny	
chamski	niedelikatny	obcesowy	prostacki		
korzystny	łaskawy	wielki	znaczny	oddany	grubiański
	przyjazny	dobrotliwy	szorstki		

Ćwiczenie 12

Przeczytaj poziomo podane wyrazy. W każdym wierszu wśród synonimów jest jeden antonim. Odszukaj go i go zakreśl.

niezgody	sprzeczny	odmienny	rozbieżny	jednakowy	przeciwny
wciąż	nieustannie	ciągle	stale	czasem	permanently
smutny	radosny	ponury	posępny	zmartwiony	przygnębiony
awersja	wstręt	niechęć	obrzydzenie	zachwyt	odraza
logiczny	trudny	oczywisty	czytelny	przystępny	zrozumiały
gniew	złość	wzburzenie	wściekłość	spokój	irytacja

Ćwiczenie 13

Przeczytaj poziomo podane wyrazy. W każdej linijce znajdź i zakreśl słowo, które nie pasuje do pozostałych, ponieważ ma inną liczbę sylab.

dama rama tama kody łyżka menażka
muzeum korale stodoła balety śnieżynki końce
tudzież również ponieważ chociaż przecież toteż
uchodźców sztukców bodźców czyściców końców
gimnazjum liceum akwarium muzeum sympozjum centrum

Ćwiczenie 14

Do poniższych wyrazów dopisz zdrobnienia.

zagon –	deszcz –
głos –	wstążka –
żuk –	lektura –

zuch –	śnieg –
chmura –	gwiazda –
słońce –	słowo –

Ćwiczenie 15

Do podanych wyrazów dopisz zgrubienia.

but –	traktor –
dom –	herbata –
pies –	śnieg –
deszcz –	matura –
chmura –	rower –
lektura –	egzamin –

Ćwiczenie 16

Podaj liczbę mnogą wyrazów i związków wyrazowych.

makaron –	oko(narząd) –
materac –	ucho(narząd) –
wojewoda –	ucho (od dzbanka) –
urząd –	oko (w rosole) –

porządny urzędnik –

tłuste oko (w rosole) –

duże oko (narząd) –

Ćwiczenie 17**Z rozsypanych wyrazów ulóż zdania.**

to	kształcie	w	góra	stożka.	Wulkan	ściętego
----	-----------	---	------	---------	--------	----------

.....

się	jego	Na	znajduje	krater.	szczycie
-----	------	----	----------	---------	----------

.....

wulkanicznego.	on	komina	Stanowi	wylot
----------------	----	--------	---------	-------

.....

która	z	może	wypływa	różne	Lawa,	wulkanu	formy.	mieć
-------	---	------	---------	-------	-------	---------	--------	------

.....

twardnieje	Szkliva.	ma	Jeśli	szybko	formę	twardego
------------	----------	----	-------	--------	-------	----------

.....

żużla	zawiera	pumeksu.	Jeśli	gaz	formie	w	lub	krzepnie
-------	---------	----------	-------	-----	--------	---	-----	----------

.....

lawą	ciepło	tworzą	w	traci	się	niej	kryształy.	powoli	Gdy
------	--------	--------	---	-------	-----	------	------------	--------	-----

.....

Ćwiczenie 18**Z rozsypanych liter ulóż wyrazy.**

DORĄJ - ERTAKR –

MIEZIA – LAKUWN –

AWAL – SMEKUP –

SZAŁYRKT – ŻULEŻ –

MAGAM – SOŻTEK –

stożek	kryształ	wulkan	krater	jądro	ziemia
pumeks	magma	lawą	żużel		

Ćwiczenie 19**Przeczytaj sylaby a następnie ułóż z nich wyrazy.**

A. cie – ży

le – sza

gó – rach

B. czyz – na – oj

ca – ni – gra

ro – Eu – pa

C. dźwię – nie – dzi

wie – ko – przod

go – dzi - kie

D. łud – po - wa – nio

ły – roz – ga – cią

pież - dra – ków - ni

Ćwiczenie 20**Przeczytaj uważnie fragment tekstu a następnie wykreśl zbędne wyrazy, które znalazły się w drugim tekście.**

O Piaście kołodzieju

W pobliżu Kruszwicy żył kołodziej imieniem Piast. Wraz z żoną Rzepichą mieszkał w skromnej chacie i trudnił się, jak każdy kołodziej wyrabianiem wozów. W bliższej i dalszej okolicy znano go jako doskonałego rzemieślnika, lecz jeszcze bardziej jako człowieka prawego, mądrego i rozsądnego. Przychodzili do Piasta ludzie prosząc o radę lub pomoc w rozmaitych sprawach. Nie zdarzyło się, by ktoś odszedł od niego zawiedziony. Piast i Rzepicha byli już niemłodzi, gdy urodził im się syn. Cieszyli się z przyjścia na świat dziecka, a zarazem martwili, bo chłopiec był niewidomy. Miał na imię Siemowit. Siemowit chował się w domu pod opieką matki i był nad podziw pojętny. Było wówczas w zwyczaju, że chłopiec kończąc siedem lat przechodzi spod opieki matczynej

pod władzę ojca. Z tej okazji po raz pierwszy chłopców strzyżono i urządzano ucztę. Uroczystość tę nazywano postrzyżynami.

O Piaście/Baście kołodzieju

W pobliżu Kruszwicy był/żył kołodziej imieniem/imienia Piast. Wraz/oraz z żoną Czepichą /Rzepichą mieszkał w skromnej/ogromnej chacie i trudnił/trudził się, jak każdy kołodziej wyrabianiem/wywabianiem wozów. W bliższej i dalszej okolicy/stolicy znano go jako doskonałego rzemieślnika/rzemiesznika, lecz/i jeszcze bardziej jako człowieka sprawnego/prawego, modnego/mądrego i rozmarzonego/rozważnego. Przychodzili do Piasta ludzie prosząc o radę/radę lub pomoc w rozmaitych sprawach/prawach. Nie zdarzyło się by ktoś poszedł/odszedł od niego zwiedzony/zawiedziony.

Piast i Rzepicha byli już niemłodzi, gdy urodził mi/im się syn. Cieszyli się z przyjścia/przejścia na świat dziecka, a zarazem martwili, bo chłopiec był niewiadomy/niewidomy. Miał/miały na imię Siemowit. Siemowit chował/chorował się w domu pod opieką matki i był nad/pod podziw majątny/pojętny. Było wówczas w zwyczaju, że chłopiec/chłopaki kończąc siedem lat wychodził/przechodzi spod opieki matczynej pod władzę/wodzę ojca. Z tej okazji po raz pierwszy chłopców strzeżono/strzyżono i urządzano ucztę. Uroczystość tę nazywano postrzyżynami/podstrzyżynami.

Ćwiczenie 21

Odpowiedz na pytania do tekstu z poprzedniego ćwiczenia.

1. Jak nazywał się kołodziej i jego żona?.....
.....
2. Dlaczego Piast cieszył się tak dużym poważaniem?
.....
3. Jakie wydarzenie przysłoniło radość z narodzin syna?
.....
4. Z jakiej okazji piast urządził ucztę?
.....
5. Jak nazywał się syn Piasta?
.....

Ćwiczenie 22

Wypisz z tekstu wyrazy z „ż” i ulóż je w kolejności alfabetycznej.

.....

.....

.....

Ćwiczenie 23

Określ liczbę i przypadek poniższych wyrażen.

- skromnej chacie -
- dalszej okolicy -
- doskonałego rzemieślnika -
- człowieka prawego -
- rozmaitych sprawach -
- niemłodzi ludzie -
- niewidomy chłopiec -
- opieki matczynej -

Mianownik (M) Kto? Co?

Dopełniacz (D) Kogo? Czego? (nie ma)

Celownik (C) Komu? Czemu? (się przyglądam)

Biernik (B) Kogo? Co? (widzę)

Narzędnik (N) Z kim? Z czym? (rozmawiam)

Miejscownik (Msc) O kim? O czym? (mówię)

Wołacz (W) O! (witaj)

Ćwiczenie 24

Przeczytaj zdania złożone z pseudowyrazów. Skreśl w tabelce wszystkie sylaby, które w nim występują. Pozostałe sylaby czytane poziomo utworzą rozwiązanie. Zapisz je.

Medożą kutowi za bigosu. Fępolu łożany sąchenu. Czummyję
luszyru hobódże nacy.

lu	to	ma	ru	go	ża
zą	ny	ję	do	ma	che
ko	me	ho	cha	dże	wi
fę	czu	są	su	my	bi
ku	szy	cy	dzie	na	bó
ła	nu	ló	za	ci	po

Rozwiązanie:

Ćwiczenie 25

Uzupełnij brakujące litery w wyrazach.

krokodyl

zapalki

politolog

k _ o _ _ d _ l

z _ _ a _ k _

p _ l _ _ ol _ g

_ _ o _ o _ _ l

_ a _ a _ _ i

po _ _ t _ _ o _

_ r _ _ o _ y _

_ _ p _ _ ki

_ o _ _ to _ _ g

kr _ _ o _ _ l

z _ _ _ ł _ _

_ _ _ it _ _ o _

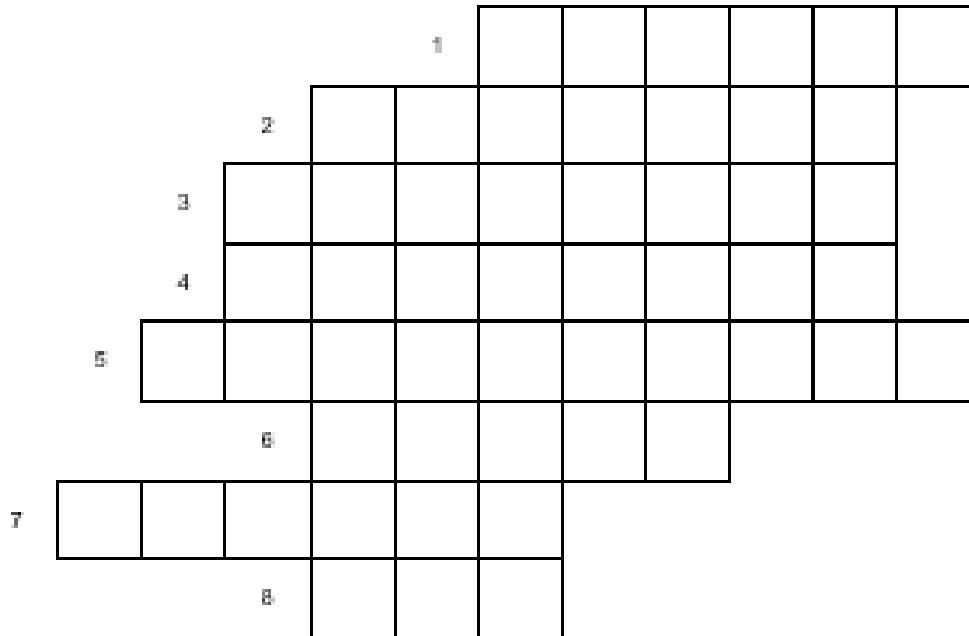
_ _ o _ _ d _ _

_ _ p _ _ _ i

p _ _ i _ _ l _ _

Ćwiczenie 26

Rozwiąż krzyżówkę tematyczną korzystając z tekstów zawartych w podręczniku geografia klasa 8 „Ameryka Północna i Południowa” lub innych źródeł.

HASŁO:

Pytania:

1. Skrajny, wschodni punkt Ameryki Południowej to Przylądek
2. W Ameryce Północnej częstym zjawiskiem są trąby powietrzne.
Te wiry powietrza to
3. Amerykę Północną od Ameryki Południowej dzieli Kanał
4. Największa rzeka Ameryki Południowej.
5. Góry wysokie w zachodniej części Ameryki Północnej.
6. Waluta Stanów Zjednoczonych.
7. Mieszkańcy Ameryki, potomkowie Indian i osób rasy białej.
8. Najlepiej rozwinięte państwo świata znajdujące się na terenie Ameryki Północnej.

Ćwiczenie 27

Rozwiąż krzyżówkę tematyczną korzystając z tekstów zawartych w podręczniku.

Biologia, klasa VII „Układ krążenia” lub innych źródeł.

Pytania:

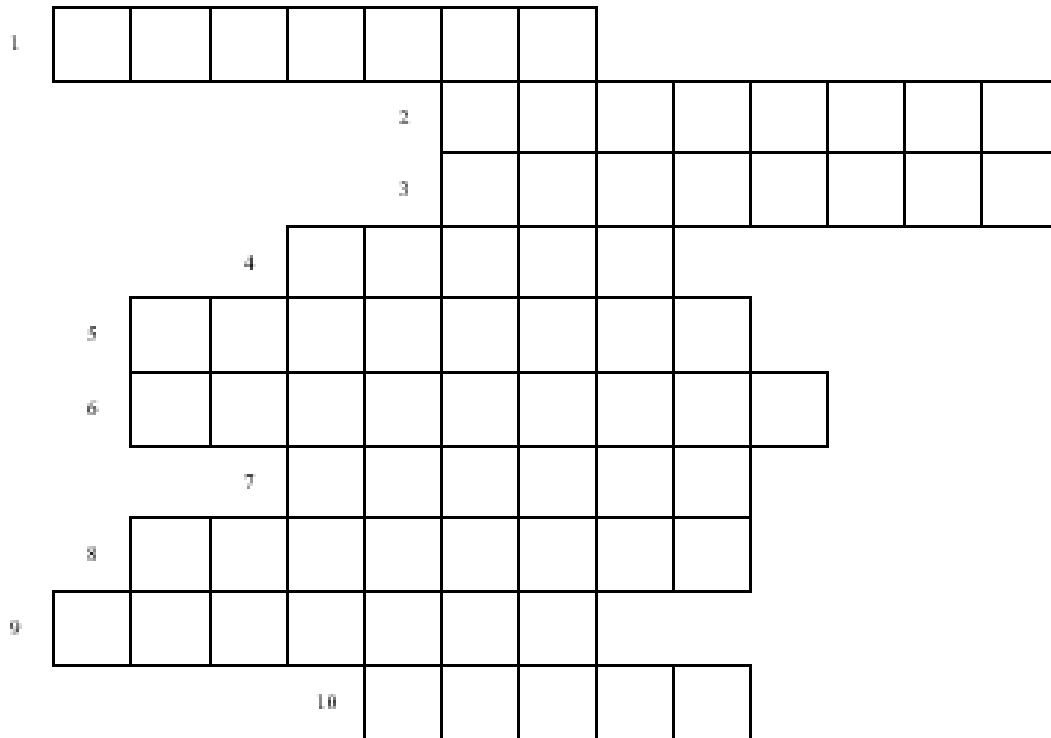
1. Pomocniczy układ krążenia, w którym krąży płyn zwany limfą.
2. Inna nazwa krwinek czerwonych.
3. Krwinki białe chronią organizm przed źródłem.....
4. Białko zawarte w krwinkach czerwonych.
5. Płytki krwi uczestniczą w krwi.
6. Płynny składnik krwi.
7. Budowa tętnicy: gruba ściana, gruba mięśniówka i małe.....
8. Główne naczynia krwionośne.
9. W organizmie człowieka krew krąży w 2 obiegach. Obieg obwodowy to obieg.....
10. Jeden z przedsionków serca.
11. Rolę „furtki” między przedsionkami a komorami serca pełnią
12. Mały obieg krwi to obieg
13. Cienkie ścianki naczyń umożliwiają wymianę substancji między krwią a tkankami.
14. Jest przyczyną wzrostu tętna, pulsu.
15. Choroba do której może doprowadzić miażdżyca naczyń krwionośnych.
16. Układ krwionośny stawonogów i prawie wszystkich mięczaków jest
17. Wzrasta, gdy prowadzimy intensywny, stresujący tryb życia. Podwyższone jest szkodliwe dla zdrowia.

Ćwiczenie 28

Przeczytaj temat z podręcznika dotyczący Aten i Sparty w Starożytnej Grecji lub innych źródeł i rozwiąż krzyżówkę.

Przeczytaj temat z podręcznika dla klasy I gimnazjum dotyczący Aten i Sparty w Starożytnej Grecji. Rozwiąż krzyżówkę.

HASŁO

Pytania:

1. Nazwa antycznej Grecji
2. Hellada położona była nad Morzem ...
3. Kultura, która rozwinęła się na Krecie pod koniec III tysiąclecia p.n.e.
4. Główny plac w centrum stolicy polis.
5. Jeden z najwybitniejszych przywódców w starożytności - za jego rządów Ateny osiągnęły szczyt potęgi.
6. Prawo ateńskie pozwalające wygnąć z miasta człowieka uważanego za niebezpiecznego.
7. Miasto greckie nad rzeką Eurotas, w krainie zwanej Lakonią.
8. Co mogłoby stać się przyczyną sporów między Spartanami.
9. Jak nazywała się rada starszych, która rządziła Spartą.
10. Do czego wychowywani byli Spartanie od najmłodszych lat.

ZAKOŃCZENIE

Analizując teorię Bakker'a oraz zaproponowane przez niego metody terapii, doszliśmy do wniosku, że dużą zaletą tej koncepcji jest łatwość w dokonaniu rozróżnienia typu dysleksji. D. Bakker w jasny sposób dzieli uczniów na dwie grupy: z zaburzeniami lingwistycznymi oraz z zaburzeniami percepcyjnymi. Podział ten umożliwia każdemu nauczycielowi terapeutę zastosowanie ćwiczeń odpowiednich do potrzeb dziecka. Jednocześnie uważamy, że minusem tej teorii jest fakt, iż Bakker skupił się przede wszystkim na trudnościach w zakresie czytania. Opierając się na literaturze przedmiotu oraz wieloletniej praktyce własnej i obserwacji uczniów z trudnościami w nauce, zauważyliśmy, iż często trudności w czytaniu współwystępują z trudnościami w pisaniu. Uważamy, że w terapii należy stosować zarówno ćwiczenia usprawniające umiejętności czytania, jak i poprawnego pisania. Niezbędne jest, naszym zdaniem, szersze spojrzenie na zaburzenia dyslektyczne u dzieci. Każde dziecko rozwija się w innym tempie, narażone jest na różne trudne dla niego sytuacje życiowe, wychowuje się w innym środowisku. Czynniki te, w sposób bezpośredni bądź pośredni, wpływają na rozwój dziecka, co przekłada się na jego trudności w nauce, a tym samym zmusza do zastosowania różnorodnych metod i form pracy z dzieckiem oraz ciągłych poszukiwań – niekoniecznie opartych na jednej tylko koncepcji. Dlatego w terapii konieczne będzie poszerzenie zaproponowanych zestawów ćwiczeń. Myślimy, że warto oprzeć się na teoriach oraz metodach proponowanych też przez innych autorów np. M. Bogdanowicz lub G. Krasowicz-Kupis. Jeśli pragnie się zapewnić dziecku optymalny rozwój oraz wzbogacić swój zestaw ćwiczeń terapeutycznych warto skorzystać też z teorii kinezylogii edukacyjnej P. Dennisona.

Zauważyliśmy też, iż w literaturze przedmiotu najczęściej dysleksja postrzegana jest jako zaburzenie, problem, dysfunkcja. W trakcie zgłębiania tego tematu udało nam się dotrzeć do autora, który w sposób bardzo pozytywny przedstawił zjawisko dysleksji. R. D. Davis (2001) dysleksję postrzega nie tylko jako brak zdolności uczenia się, ale także wyróżnia szereg talentów, które są wspólne dla wszystkich dyslektyków. Składają się one wg autora na „dar dysleksji”. Davis przedstawił listę zdolności, w której m.in. pojawiła się większa wrażliwość na otoczenie oraz większa niż u przeciętnego człowieka ciekawość świata. Dyslektycy, według tego autora, korzystają z wrodzonej zdolności do przetwarzania i kreowania doznań percepcyjnych, a ich myślenie i spostrzeganie mają charakter wielozmysłowy (polisensoryczny). Dyslektycy wyróżniają się lepszą intuicją, realistycznie przeżywają swoje myśli, myślą obrazami, a nie słowami. Mają też żywą wyobraźnię. Warto w tym miejscu nadmienić, iż lista sławnych osób z dysleksją jest długa i znajdują się na niej takie nazwiska jak np.: Albert Einstein, Graham Bell, Leonardo da Vinci, Walt Disney, Whoopi Goldberg, Greg Louganis czy Hans Christian Andersen. Jak widać, dyslektycy swoje talenty, zdolności rozwijają w wielu różnych dziedzinach. Nie oznacza to jednak, iż każdy dyslektyk stanie się geniuszem. Musi on najpierw trafić na

podatny grunt. Jego nadzwyczajne cechy nie mogą zostać stłumione, ale muszą być rozwijane i stymulowane.

Może należałoby zmienić nasze podejście do dysleksji? Zobaczyć w niej przede wszystkim ten „dar” i bazować na nim w pracy z dzieckiem. Po raz kolejny dochodzimy do wniosku, że należy oprzeć się na mocnych stronach dziecka, jego zdolnościach i predyspozycjach, jednocześnie nie zapominając o jego trudnościach.

Bibliografia:

1. Bogdanowicz M., O dysleksji czyli specyficznych trudnościach w czytaniu i pisaniu - odpowiedzi na pytania rodziców i nauczycieli, Lublin 1994.
2. Bogdanowicz M., Krasowicz-Kupis G., Diagnoza i leczenie dysleksji rozwojowej-neuropsychologiczna koncepcja D.J. Bakker, „Psychologia Wychowawcza”, 1995, nr 2.
3. Bogdanowicz M., Krasowicz-Kupis G., Typy dysleksji rozwojowej. Diagnoza i terapia według koncepcji D.J. Bakker, „Annales UMCS”, 1996/97, Vol. IX/X.
4. Czabaj R., Dargiewicz M., Studnicka J., Ortograffiti. Przewodnik dla nauczycieli, Gdynia 2004.
5. Davis R.D., Braun E.M., Dar dysleksji, Poznań 2001.
6. Gruszczyk-Kolczyńska E., Dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki, Warszawa 1994.
7. Krasowicz-Kupis G., Psychologia dysleksji, Warszawa 2009.
8. Pietniun M., Podstawy różnicowania między dysleksją typu P i L, Gdynia 2011, maszynopis u autora.

Zaprezentowana powyżej praca stanowi wycinek mojej pracy dyplomowej napisanej przy współpracy z panią mgr Edytą Misztal na zakończenie studiów podyplomowych na kierunku Terapia Pedagogiczna w Pomorskiej Wyższej Szkole Nauk Stosowanych w Gdyni o tytule „Dysleksja rozwojowa — zaburzenia percepcyjne i lingwistyczne u uczniów w wieku gimnazjalnym według teorii Dirka Bakker. Przykładowe ćwiczenia wykorzystywane w terapii”. Napisana pod kierunkiem naukowym dr Wojciecha Drzeżdżona.

Beata Dżugan